

Slika 1: RCERO Celje – pogled iz zraka (foto: Matevž Lenarčič)

ni so bili analize stanja, načrti sanacije in sanacija najnujnejših razmer.

Sanacija obstoječe deponije in razširitev odlagališča - leto 1994

V tem letu se je pričela intenzivna sanacija in nato še razširitev obstoječega odlagališča. Izvedene so bile predvsem naslednje ureditve:

- Odplinjevanje deponije z izgradnjo vertikalnih jaškov in povezovalne plinske mreže. Deponijski plin se izkorišča na mali plinski elektrarni za proizvodnjo elektrike.
- Urejeno je bilo zajemanje izcednih vod, usedanje in izgradnja kanalizacije za odvodnjavanje voda do centralne čistilne naprave.
- Na delih odlagališča, kjer se je prenehalo odlagati, je bilo izdelano prekritje z glinenim materialom, humusiranje. Površine so bile rekultivirane in zasajene z avtohtonimi vrstami rastlin.
- Ob vstopu na odlagališče je bila postavljena elektronska mostna tehnica in vhodna kontrola odpadkov.
- Zgrajena je bila nova cestna povezava preko industrijske cone do odlagališča.
- Zgrajena je bila razširitev odlagališča skladno s sodobno tehnologijo in evropskimi standardi z ustrezno tesnitvijo dna deponije in zajemom izcednih vod z drenažami ter odvodnjavanje meteornih vod in s tem zagotovljena možnost urejenega odlaganja do izgradnje infrastrukture za obdelavo odpadkov.

Načrtovanje regionalnega centra za ravnanje z odpadki – Leto 1995

Zaradi dobrega poznavanja prostora in vseh okoljskih parametrov je bila v Celju sprejeta odločitev, da ni primerno iskanje in analiziranje možnih lokacij po celotni regiji, temveč je potrebno vse razpoložljive vire in znanje vložiti v razvoj in razširitev obstoječe lokacije odlagališča, da bo na tem mestu možna tudi izgradnja Centra za celovito ravnanje z odpadki, ki ne bo obremenjeval okolja. Pripravljalna dela za projekt Regijski center za ravnanje z odpadki so stekla v letu 1995, ko je bil izveden javni razpis za izbiro izdelovalca Programskih zasnov Centra za ravnanje z odpadki in idejnih projektov tehnoloških objektov centra. V letu 1996 je bila izdelana študija Programske zasnove za izgradnjo Centra za ravnanje z odpadki, v kateri so detajlno obdelane vse prostorske sestavine, vplivi na okolje, postopki ravnanja z odpadki in izbrana makro in mikrolokacija Centra za ravnanje z odpadki. Študijo je izdelal Zavod za zdravstveno varstvo Celje, ki je sestavil tim iz strokovnjakov različnih strok tako, da so bile že v postopku izdelave študije vključene vse institucije, ki so tudi sicer pristojne za izdelavo strokovnih osnov in soglasij za posege v prostor. Isto leto je bila izdelana tudi idejna zasnova objektov Centra. Ti dokumenti so bili osnova za opredelitev lokacije v dolgoročnem družbenem planu občine Celje.

Dolgoročni družbeni plan - potrjena lokacija območja RCERO – izbrane tehnologije leto 2001-2002

V teku izdelave projektov in med postopkom sprejemanja plana so bile izvedene številne javne obravnave in predstavitve projekta. V celotnem obdobju so se izvajali tudi odkupi potrebnih zemljišč na širšem območju. V letu 2001 je na osnovi javnega razpisa izbran izvajalec študije variant možnih tehnoloških postopkov ravnanja z odpadki RCERO (kompostiranja, sortiranja in mehansko biološke obdelave odpadkov s termično obdelavo). Izvajanje študije je spremljala revizijska komisija investitora (N. Samec, J. Zore, M. Ivanc). Rešitev, ki jo je v postopku večkriterijske analize pripravil izvajalec študije Institut za ekološki inženiring, je vsebovala dvofazno izgradnjo RCERO Celje: prva faza je predvidevala izgradnjo sortirnice, demontaže, odlagališča in kompostarne, druga faza pa mehansko-biološko obdelavo odpadov s postopkom suhe stabilizacije in proizvodnjo goriva iz odpadkov, ki se uporabijo kot energent v Toplarni Celje. Institut za ekološki inženiring je pozneje izdelal tudi projektno dokumentacijo IDZ (podlaga za PVO), IDP (podlaga za investicijsko dokumentacijo) in projektno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja (pridobitev gradbenega dovoljenja) ter poročilo o vplivih na okolje (pridobitev okoljevarstvenega soglasja). Istočasno je bila v izdelavi tudi urbanistična dokumentacija za umestitev objektov v prostor in izdelavo lokacijskega načrta.

Z vključitvijo Centra za ravnanje z odpadki Celje kot regijskega centra za ravnanje z odpadki v nacionalni program varstva okolja, je Mestna občina Celje dobila možnost, da kandidira za nepovratna sredstva, ki jih Evropska unija namenja članicam za ureditev okoljskih problemov. Za pridobitev sredstev s strani kohezijskega sklada EU je bila izdelana ustrežna tehnična in ekonomska dokumentacija.

Vključitev občin savinjske regije v skupni projekt - 2003

Med celotno pripravo projekta so potekali dogovori z občinami savinjske regije o skupnem sodelovanju pri izvedbi projekta.

Znano je bilo, da so projekti te vrste ekonomsko upravičeni, ko obsegajo območje nad 200.000 prebivalci.

V letu 2003, torej pred prijavo za pridobitev sredstev kohezijskega sklada EU, je Dogovor o skupni izgradnji RCERO podpisalo 24 občin savinjske regije, kar pomeni 216.000 prebivalcev. Preostale občine v regiji pa so izrazile namero, da bi se k projektu priključile v prihodnjih desetih letih.

Vloga za pridobitev sredstev kohezijskega sklada EU – 2004

Vloga za pridobitev sredstev za izgradnjo I. faze RCERO je bila podana v letu 2004. Po manjših dopolnitvah je bila konec leta tudi odobrena.

V prvi fazi so bili načrtovani osnovni objekti za ravnanje z odpadki. V vlogi pa je bilo napovedano, da je v pripravi tudi druga faza projekta, ki obsega mehansko biološko obdelavo odpadkov in termično obdelavo gorljive frakcije.

Vloga za pridobitev sredstev za izgradnjo II. faze RCERO je bila podana v letu 2005.

V istem letu je bila izdana tudi odločba o odobritvi sredstev.

Realizacija projekta Center za ravnanje z odpadki 2006-2010

RCERO je dimenzioniran za prispevno območje 250.000 prebivalcev.

Izgradnja centra je bila zasnovana v dveh fazah:

I. faza obsega izgradnjo osnovnih objektov za ravnanje z odpadki

- kompostarna za obdelavo ločeno zbranih biorazgradljivih odpadkov (letna kapaciteta znaša min. 5.000 ton),
- sortirnica ločeno zbranih odpadkov – plastike, kovin, papirja, embalaže (kapaciteta min. 5.000 t/leto),
- demontaža kosovnih odpadkov,
- izgradnja novega odlagališča Bukovžlak za preostanek odpadkov (končna kapaciteta 1.900.000 m³),
- vsa potrebna infrastruktura (upravna zgradba, utrjene manipulacijske površine, zunanja ureditev območja odlagališča, avtopralnica, plato za začasno shranjevanje gradbenih odpadkov, čistilna naprava za izcedne vode).

Slika 2: Sortirnica sekundarnih surovin – 5000 t letno

Slika 3: Kompostarna – 5000 t letno
 Slika 4: Notranjost kompostarne
 Slika 5: Odlagališče preostanka odpadkov
 – volumen 1.800.000 m³

Vrednost investicije in rok izgradnje:

Stroški izgradnje, izvedbe projekta komuniciranja z javnostmi in nadzora znašajo

18.000.000 EUR

Odobrena sredstva kohezije

8.877.480 EUR

Preostala sredstva so nepovratna sredstva RS, sredstva okoljskih dajatev in lastna sredstva vključenih občin.

Z izgradnjo objektov se je začelo v letu 2006, investicija je bila zaključena leta 2009.

II. faza obsega:

- Napravo za mehansko biološko obdelavo preostanka odpadkov za obdelavo 60.000 ton preostanka odpadkov. Odpadki se biološko obdelajo in se ločijo na lahko in težko frakcijo. Težka frakcija se po biološki obdelavi odloži na odlagališču preostanka odpadkov, lahka frakcija pa se uporabi kot gorivo v načrtovani toplarni Celje. Objekt MBO je predviden za obdelavo 60.000 ton preostanka odpadkov.
- Toplarno Celje, katere namen je zagotoviti toplotni vir za potrebe daljinskega ogrevanja Celja z možnostjo termične obdelave lahke frakcije iz preostanka odpadkov in blata iz čistilne naprave.
- Objekt je dimenzioniran za termično obdelavo 25.000 ton obdelanih odpadkov letno.

Vrednost investicije in rok izgradnje:

Stroški izgradnje, izvedbe projekta komuniciranja z javnostmi in nadzora znašajo

31.000.000 EUR

Odobrena sredstva kohezije

20.331.730 EUR

Izgradnja objektov je stekla v letu 2007, dokončanje pa je predvideno v letu 2009.

Lokacija objektov:

Lokacija naprave MBO je znotraj območja RCERO Celje, ki je opredeljena v ureditvenem načrtu za center za ravnanje z odpadki Celje – RCERO; Ur. list RS št. 65/03, julij 2003.

Lokacija toplarne je v industrijskem predelu Celja in je opredeljena v lokacijskem načrtu Toplarne Celje; Ur. list RS št. 24/04, februar 2005.

Spremljajoči programi

Zastavljeni cilji pa ne bodo doseženi samo z izgradnjo in obratovanjem infrastrukture za obdelavo odpadkov. Odpadki morajo biti že na izvoru pripravljeni tako, da jih bo v z novimi tehnološkimi postopki mogoče optimalno obdelati. Zato je nujna tudi izvedba spremljajočih programov, ki se v celjski regiji intenzivno izvajajo že najmanj 15 let, še posebej intenzivno pa po letu 2000.

Našteti so le nekateri najpomembnejši programi:

Osveščanje - vzgoja in izobraževanje

Projekt ekološke vzgoje v osnovnih šolah poteka od leta 1997. V akciji sodeluje večina osnovnih šol v regiji.

V okviru projektov izgradnje RCERO potekata tudi dva kvalitetna projekta »Komuniciranje z javnostmi«, ki sta zasnovana zelo široko. Natančneje bosta predstavljena v posebnem članku

Vključevanje vseh prebivalcev v organizi-

ran odvoz

Da bi zmanjšali in preprečili nastajanje novih divjih odlagališč, se izvajajo aktivnosti za vključitev vseh povzročiteljev v organiziran odvoz odpadkov. Sedaj je vključenih približno 97 % povzročiteljev, do konca leta 2010 pa naj bi bila vključenost 100%.

Ločeno zbiranje odpadkov

Strateške usmeritve države in sprejeta strategija ravnanja z odpadki v Celju zahtevajo izločanje sekundarnih surovin iz odpadkov in ponovno uporabo le-teh. Ločeno se zbira papir, steklo, pločevinke, plastika in kosovni odpadki. Za ločeno oddajanje teh odpadkov je namenjena posebna infrastruktura, in sicer zbiralnica na vsakih 500 prebivalcev in zbirni centri v občinah, ki imajo več kot 3000 prebivalcev.

Ločeno zbiranje biorazgradljivih odpadkov

Po izgradnji kompostarne smo v letu 2007 začeli intenzivno izvajati ta zahtevni projekt. Biorazgradljivi odpadki se ločeno zbirajo na območjih gostejše zazidave, na redko poseljenih območjih pa se spodbuja k individualnemu kompostiranju.

Zbiranje nevarnih odpadkov

Program zbiranja nevarnih odpadkov je bil uveden v letu 2001. Izvaja se z mobilno zbiralnico, ki je v vsaki krajevni skupnosti enkrat do dvakrat letno. Občani pa lahko oddajo nevarne odpadke iz gospodinjstev tudi na vseh zbirnih centrih vse leto v času njihovega obratovanja.

Monitoring

Skladno z veljavno zakonodajo je bil izdelan program obratovalnega monitoringa za celotno območje odlagališča. Izvajajo se redne meritve, ki zajemajo spremljanje kvalitete izcednih vod, površinskih vod in podzemnih vod, emisij v zrak ter meritve hrupa. Rezultati analiz kažejo, da parametri ne presegajo dovoljenih koncentracij.

Cilji projekta

Projekt se nanaša na okoljske cilje, opredeljene v 174. členu Pogodbe Evropske skupnosti ter na cilje petega Okoljskega programa, ki jih v celoti izpolnjuje in so naslednji:

- ohranjati, varovati in izboljševati kakovost okolja,
- zaščititi zdravje ljudi in kakovosti okolja v naseljih,
- povečanje deleža na mednarodni ravni, ki se ukvarja z regionalnimi in globalnimi
- okoljevarstvenimi problemi,
- gospodarjenje z naravnimi viri.

Slika 6: Mehansko-biološka obdelava odpadkov – 61.500 t letno
Slika 7: Biofiltri

Zaključek

Glede na potek aktivnosti verjamemo, da se bo uresničila namera, da v celjski regiji ustrezno uredimo problem ravnanja z odpadki na okolju prijazen in ekonomsko učinkovit način do leta 2010.

Seveda nam je to uspelo le z izjemnim sodelovanjem vseh pristojnih služb na nivoju občin in države ter krajanov.

Vsekakor projekta ne bi mogli izvesti z lastnimi viri sredstev, zato je bilo ključnega pomena, da smo pridobili sredstva kohezijskega sklada Evropske unije in sofinanciranje proračuna Republike Slovenije.